

Rek. 25/2018

Medlemsförslag om att grunda nationella rådgivningskommittéer för gränshinderfrågor i de nordiska länderna

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna:

att se över hur man organiserar det nordiska gränshinderarbetet på *nationell* nivå, såväl vad gäller att tillhandahålla information, vad gäller att fånga upp hinder och problem på myndighetsnivå, för vidareförmedling till departement, samt koordineringen och lösandet av sådana hinder, såväl hinder som identifierats av Gränshinderrådet som av nationella myndigheter och departement. I en sådan översyn av det nationella arbetet med gränshinder, kan man med fördel dra lärdom av arbetet i den finska Rådgivningskommittén.

Svaret lyder:

De nordiske regjeringer støtter visionen om at Norden skal bli verdens mest integrerte region og har arbeidet mot det målet f.ex. igjennom Grensehinderrådet. Nå har Nordisk ministerråd fått dertil et nytt viktig verktøy som er Nordisk ministerråds handlingsplan for mobilitet 2019-2021 som ble vedtatt av de nordiske samarbeidminister i Reykjavík den 7. februar på deres første møte under Islands formannskap. Handlingsplanen består dels av øket støtte til en rekke prosjekter og programmer som øker mobiliteten til privatpersoner, og dels av en rekke tiltak, som skal skape bedre forutssetninger for fri bevegelse og nordisk integrasjon for både virksomheter og den enkelte nordbo.

I handlingsplanen er en rekke aktører belyst som hver agerer innenfor forskjellige rammer og på forskjellige nivåer. Det innebærer at for å gjennomføre innsatser kreves et velfungerende samarbeid mellom de forskjellige parter. Et eksempel er Grensehinderrådet, der ikke selv kan løse hindringer, men som har oppgaven å drive prioriterte grensehindringer mot de ministerråd og ministerier, som kan løse dem. Fagministerrådene har derfor en sentral plass i handlingsplanen og besitter nøkkelrollen i arbeidet med å løse grensehindringer. I handlingsplanen er det utvalgt en rekke prioriterte fokusområder for relevante fagministerråd. På denne måten er handlingsplanen et unikt verktøy som kan, hvis den blir implementert fullt ut, bidra til et push i retning av et mer integrert Norden.

Organisering av det nordiske gresenhinderarbeidet på nasjonellt nivå

Danmark

Det danske medlem af Grænsehindringsrådet har en bred kontakt med blandt andet borgere, foreninger (som Danske Torpare i Sverige), samarbejdsorganer (som Greater Copenhagen), interesseorganisationer og erhvervslivet, som bidrager med at belyse grænsehindringsproblemer. Afklaring af problemstillinger sker også i dialog med Nordisk Ministerråds sekretariat og med de øvrige medlemmer af Grænsehindringsrådet. Medlemmet af Grænsehindringsrådet har mulighed for direkte kontakt med de ansvarlige i de enkelte ministerier, og drøfter særligt prioriterede hindringer med de relevante ministre.

Finland

I Finland sammankallar Pohjola-Norden regelbundet en rådgivningskommitté, som består av representanter från berörda offentliga verk, förvaltningsområden och ministerier, liksom från de nordiska informations- och gränstjänsterna. Till ordförande för kommittén har som regel valts en parlamentariker. Finlands representant i gränshindersrådet deltar aktivt i arbetet. Alla deltagare förväntas rapportera till rådgivningskommittén om åtgärder vidtagna för att lösa prioriterade gränshinder. Till en del möten inkallas gäster för att berätta om arbete för att förbättra den nordiska mobiliteten. Kretsen är inte större än att det finns rum för fri diskussion och en informell och effektiv arbetskultur. Pohjola-Nordens rådgivningskommitté fungerar som nationella förberedelsemöten inför nordiska Gränshinderrådets möten och som en viktig kanal för informationsgång om gränshindersspörsmål och bildande av en god lägesbild inom förvaltningen.

Färöarna

Færøerne har en repræsentant i Grænsehinderrådet, som er udpeget af landsstyret. Repræsentanten har en følgegruppe, som består af relevante kontaktpersoner i hvert ministerium, og som også sidder i de forskellige embedsmandsgrupper i Nordisk Ministerråd. I en mindre administration som den færøske er det dog kendetegnende, at adgangen til ministeren eller øvrige beslutningstagere er kort, og det er derfor relativt nemt at afklare problemstillinger, og få bragt sager frem på den politiske dagsorden. Nye grænsehindringer kommer til repræsentantens kendskab via dels Info Nordens kontor på Færøerne, via EK-medlemmerne, eller ved henvendelse fra borgere.

Grønland

Grønland er repræsenteret i Grænsehindringsrådet. NSK- medlemmet og Grænsehindringsrådsmedlemmet holder fælles møder med Selvstyrets departementer og Info Norden i relation til afrapportering omkring arbejdsgruppemøder, herunder også eventuelle grænsehindringer. Hvert departement har en kontaktperson, som der trækkes på i forhold til grænsehindringer.

Etableringen af Grønlands Repræsentation i Reykjavik har yderligere bidraget til at synliggøre privat personers og erhvervsdrivendes udfordringer mht. mobilitet.

Nye grænsehindringer opfanges via Info Norden i Grønland, Repræsentationen i Reykjavik og Grønlands Selvstyres Departementer. De grænsehindringer der identificeres fremsendes til Nordisk

Ministerråds Sekretariat, Grænsehindringer, med henblik på efterprøvelse og afklaring og evt. indskrivning i Grænsehindringsdatabasen.

Island

Island er representert i Grensehinderrådet. I Nordisk Råds rekommandasjon er den finske rådgivningskomité for grensehindringsspørsmål nevnt som et forbilde for grensehindringsarbeidet. Island har en nasjonell rådgivningskomité av lik art som den finske. Komitéen har formøter like før Grenshinderrådet har sine ordinære møter og tar til diskusjon de grensehindringer som er til behandling i Grensehinderrådet. Komitéen består av representanter fra; Grensehinderrådet, den islandske delegasjon i Nordisk Råd, utenriksministeriet, Info Norden og Foreningen Norden. Ved behov inkalles representanter fra ministeriene eller andre som er relevante ut fra de grensehindringer som er til behandling. Islands representant i Grensehinderrådet har fått utpekt fra hvert ministerium en kontaktperson som er lett tilgjengelig. Nye grensehindringer fanges opp både med direkte henvendelser til Info Norden i Island og til representanten i Grensehinderrådet. De hindringene som fanges opp blir innsendt til Nordisk ministerråds kontor i Kjøbenhavn for vurdering, identifikasjon og innskrivning i grensehinderdatabasen.

Norge

Det norske medlem av Grensehinderrådet har nær kontakt med berørte myndighetsorganer og med ulike andre instanser som er berørt av grensehinder-problematikken; som næringslivsorganisasjoner, arbeidslivets parter og andre interessegrupper, som til sammen utgjør en nettverksgruppe i samsvar med mandatet for Grensehinderrådet. Det norske medlemmet har også møter med Norges delegasjon til Nordisk råd og har nær kontakt med relevante informasjonstjenester og de nordiske «grenseråd» som arbeider med disse spørsmålene. På denne måten får medlemmet innspill og vurderinger av stor verdi for arbeidet i Grensehinderrådet og for det norske medlemmets rolle som pådriver overfor ansvarlige myndigheter.

Sverige

I Sverige sker samordning av det nationella gränshinderarbetet på UD i ett brett nätverk av kontaktpersoner i departementen, informationstjänsterna, näringsliv, arbetsmarknadens parter, Sveriges delegation till Nordiska rådet och andra berörda. I departementen där arbetet för lösning av de svenska prioriterade hindren sker kan även uppfångas nya hinder, t.ex. från myndigheter, allmänheten, företag osv. Alltsedan Gränshinderrådet bildades 2014 har Sveriges GR-representant hållit förmöten inför rådets möten. Till förmötena inbjuds departementen, Gränshinderrådets sekretariat, informationstjänsterna, InfoNorden, Svinesundskommittén, Greater Copenhagen och Sametinget. Kretsen av deltagare utvecklas och förändras efterhand och dessa regelbundet återkommande möten blir en viktig plats för utbyte av information. Genomgång och diskussion sker av ländernas prioriterade gränshinder, informationstjänsterna redogör för nya potentiella gränshinder och sitt arbete med informationsspridning till enskilda och företag och sekretariatet informerar om gränshinderdatabasen och den kvalitetssäkring av gränshinder som görs med berörda departement innan ett problem kvalificeras som gränshinder och läggs in i databasen.

Åland

Åland har en representant utsedd av Ålands landskapsregering i Gränshinderrådet. Representanten har sin dagliga arbetsplats i det åländska regeringskansliet vilket gör att närheten till förvaltningens avdelningar (ministerier) är kort både rent geografiskt men framförallt med god daglig kontakt med sakkunniga inom respektive problemområde. Med en uppdelad lagstiftningsbehörighet mellan staten Finland och självstyrda Åland är även kontakterna goda med statens representanter och deras underliggande myndigheter. Som stöd åt representanten i Gränshinderrådet finns en grupp som har inplanerade möten inför varje Gränshinderrådsmöte, d.v.s. ca 4-5-ggr/år. I gruppen ingår representanter för de som finns i "frontlinjen" att fånga upp hinder; NSK-medlemmen, Gränshindergruppens representant i Nordiska rådet, Info-Norden, Ålands näringsliv samt Ålands arbetsmarknads och studieservicemyndighet, även andra personer kan inkallas. Småskaligheten i det åländska samhället gör att arbetet med varje enskilt hinder snabbt kan anpassas i fråga om aktuella kontaktpersoner, myndigheter och metod samt att nya hinder snabbt kommer till kännedom. Nordiska ministerrådets sekretariat bör framhållas som en viktig resurs där hinder även kvalitetssäkras inför vidare behandling.

Med detta anser de nordiska regeringarna att Nordiska rådets rekommendation är uppfylld.